

ГОРД ПЕЧОРА

Газет леңөн ВКП(б) Іеваса рајком да рајисполком

№ 64 (1385) Сентябр 1-ој лун 1938 во

XXIV Международнöй Юношескöй Лун

Талун, XXIV Международнöй Юношескöй Лун—империалистическöй војналы да фашизмы паныд тышлön лун, мир вöсна, социализм вöсна, став земнöй шар вывса том покољенije демонстрirујт ассыс ңесокрушимöй вöла, ёдинство, ассыс ңепоколебимöй стремлениједа ассыс чорыд решимост дејствије выл.

Тавоса Международнöй Юношескöй лун тöдчöдчысö международнöй положеније вöвлитом юг обстановканы. Војналон грозовoj тучајас ёшöдчисы мир выл. Фашистскöй разбојникјас, војна ёзтыјас кесёны востыны выл преступније бојна. Коричњевој да сöд чума, коди поразитic Германјајс, Италијајс, Јапонјајс, пытајтчо вajодны мирсö средњевековoj мракобесије, тупöй ңевежество, духовнöй одиачије.

Человечестволон злејшöй врагјас покушајтчоны народјас свобода да ңезависимост выл, најо култура выл. Германскöй да италјанскöй фашизм, мirlы да демократијалы јарöп поход паскöдöмöн, ојдöдик аслас полчишћејасын геройческöй Испанијајас терроријас, сылыс свободас да ңезависимостсö виркион пöдтыны зилдöмöн. Јапонскöй империализм, кодлы из тырмыны вогза захатјасы, зилдö вооружоннöй кiон пöдтыны китајскöй јöзс. Јапонскöй самурајјас кыпöдлісны ассыныс пек ңајткiныс мијан җорiзасы социалистическöй рöдина выл, зилдöмöн бостны асланыс кi улö мијан рöдинајас кусок му. Ез удајччы. дай ңекор из удајччы!

Фашизмы паныд тышылыс лозунг, выл разрушитељнöй војналы паныд, уна

Республиканскöй Испанијаји

СНІМОК ВЫЛЫН: Бат да пi—республиканскöй армија да бојецјас сражайтчоны асланыс рöдина свобода вöсна.

Med олас XXIV Международнöй Юношескöй Лун—став мিrса ужалыс томјöзлön империалистическöй војналы да фашизмы паныд тышлön лун!

Всесојузнöй физкультурнöй парад Москваын Краснöй плошщаф вылын 1938-оd вosa јул 24 лунö

СНІМОК ВЫЛЫН: РСФСР Верховнöй Совета депутат знатнöй строїтель—орфеноносец П. С. Орлов „Темп“ спортивнöй обществофоса физкультурнiцајас побывын.

РККА радијасыс срочнöй службаса padöböl да младшöй команднöй да начальствујущöй составös долгсрочнöй отпуско леңом јылыс

ССР Сојузса Оборона куза Народнöй Комиссарлön

ПРИКАЗ

№ 209. 1938 во август 16-оd лун, Москва

1. Леңны Рабоче-Крестянскöй Краснöй Армija, НКВД-лön погранчöй да пышкöсса војска радијасыс долгсрочнöй отпуско срочнöй службаса padöböl да младшöй команднöй да начальствујущöй составös, кыцি орјавлышом службалыс срок

да начальствујущöй состав звањие выл 1938-оd испитаныje. 2. Леңаломсö нүодны:

а) РККА-са сухопутнöй да воздушнöй вынjasыс—тавоса сентябр 20-оd лунсанъ

нојабр 20-оd лунöз;

б) НКВД-са погранчöй да пышкöсса војскаыс—1938 во фекабр 30-оd лун кежлö.

3. Приказсо јозöдны став ротајасын, ескадронјасын, батарејајасын, командајасын, отр'адјасын да фiвiчионјасын.

ССР Сојузса Оборона куза Народнöй Комиссар ССР Сојузса Маршал

К. Ворошилов.

РККА-ö очереднöй прiзыv јылыс

ССР Сојузса Оборона куза Народнöй Комиссарлön

ПРИКАЗ

№ 210. 1938 во август 16-оd лун, Москва

1. Прiзывајтны Рабоче-Крестянскöй Краснöй Армija, Военно-Морскöй флотын да НКВД војскаын дејствiтельнöй војеннöй служба выл—тавоса сентябр 1-ој лунсанъ октябр 1-ој лунöз 1917 воин чужбом гражданлыс контингент тырвыjо, 1918-оd воин чужбомjas контингентлыс жынсö,

да сiз-жö гырысжык арлыда гражданаöс, кодјаслöн помасыны прiзывајтчан отсрочкајас.

2. 1908 воин чужбом гражданаöс, кодјас вожжык пöлзүйтчисы отсрочкајасон, прiзывыс мездыны да пыртны первој очереда запасö.

ССР Сојузса Оборона куза Народнöй Комиссар ССР Сојузса Маршал

К. Ворошилов.

СССР-са Верховнöј Сöветлöн mödöd Geggija

1938 во вылö Сöветскöј Социалistischескöј Республикајас Сојузса jedihöj государственöј бјуджет јылыс

Финансјас куза CCP Сојузса Народнöј коміссар А. Г. ЗВЕРЕВ јортлöн доклад*

CCP Сојуз Верховнöј Сöветса фепутатјасон Сöветскöј Сојузлыс 1938 во вылö бјуджет обсуждајтöм мунö мијан странаын ыжыд политеческöј да хозајственöй кыптом обстановкаын.

Бöрja кадса кык ыжыд событије—выл Сталинскöј Конституција прíмítöм да сijö подув вылын CCP Сојузса Верховнöј Сöветö, сојузнöй да автономнöй республикажасса Верховнöј Сöветјасö нүöдöм бöржысöмјас демонстррујтисны став мир вогын Сöветскöј Сојузын социализмлön велikö победајаслыс итогјас.

Бöржысöмјас дырji коммунистјас да беспартийнöјас сталинскöй блоклön яртугыд победа волi сöветскöй народлыс морално-политескöй отувжалун яртугыда петкöдлышсöн, партijalыс массајаскöд разны поэтöм јитöд да ужалыс јöз паскыд массајаслыс Ленин—Сталин партија феллы помтöм преданност да рађејтöм яртугыда петкöдлышсöн.

Сталинскöј Конституција законодательнö закрепијас социализмлös велikö победајас. Производство средствојас да брудијејас вылö социалистическöй собственность ем мијан общество-вениöй стројлön подув.

Народлыс врагјасос пöшщадатöг бирöдöмöн, социалистическöй стројтельство-са став участокјасын вескöдлöмö выл, том кадрјасос кыскöмөн, большевизмөн најöс вооружајтöмөн, мијан партија шедödic гырыс успехјас социалистическöй стројтельство-са став фронтјас вылын.

Ленин—Сталин партија вескöдлöм улын кык пjати-летка војасо мијан страна бöрö колöмис, аграрнöйис лоис вынjöра индустрiалnöй державаён, возынмуныс наука да техника странаён, возынмуныс социалistischескöй вízmu овмöса странаён.

СССР-ын промышленностлön 80 прöчентыс унжык прöдукцијаыс леңсö предпрјатијејасын, кодјасос вылъс стројтöма либö тирвыjö реконструјтöма кык сталинскöй пjати-леткајас чöжöн. Социалistischескöй промышленност производство-лон објом 1937 во кежлö војнаöчса уровень ветвьтöрик кокжамыс пöв.

Промышленност производство уровнеи серти царскöй Россiја занimaјtлis витöд места мирии да нöлöдöc Jевропаын. Сöветскöй Сојуз индустрiалnöй прöдукција леңсö куза занимајt тöм.

1936 воын бјуджет олöмö пöртöм-löн итогјас

1936 воын Сталинскöј Конституција став јöзön обсуждајtмкод да вын-

бni первого места Европа-бын да мöd места мирии. 1936 воын-ын мијан страна занimaјtis первого места Европаын машајас, тракторјас, комбајnjas, грузовöjас, автомобилјас леңсö куза, көрт pyda перjöm куза, черновöj ыргöн сывдöм куза, суперфосфат вöчом куза, а сiз-жö сахар да уна мукöд прöдуктајас вöчом куза.

Социалizm пырj карса да сiктса ужалыс јöз бытö. Колхознöй строј сiктин лögödic гырыс перспективијас вiзmu овмöс развиватчöмlyс, kodi увереннö мунö сталинскöй заданије—быд во шедöдны 7—8 мильярд пуд ын—олöмö пöртöмö.

Социалizm зев ыжыд завојеваније—СССР-са ужалыс јöз массајаслы шуда, гажа, зажиточнö олöм лöсöдöm.

Мијан странаын олöм пöртöma уж вылö право, шојчöм вылö, велöдöм вылö, пöрыс дырj да тру-доспособность воштöм дырj матерiаlнöй обеспеченије вылö право. Олöм пöртöma социалizmлös прíцип: "быдönsan сijö способностјас серти, быдöны сijö уж серти". Mi шедödim гырыс успехјас общество социалistischескöja переустрой-тан фелбын сы вöсна, мыj став мијан ужöн вескöдлö народлön велikö вожд Сталин юрт. (Ставjин чеччöny. Городомјас: "Велiköj Сталинлы—ура!" "Med олас Сталин—ура!" дырj нüжалана аплодијментјас).

Социалistischескöй общество стројtмlyс зев важнöй историческöй мог разрешишöмын зев ыжыд тöдчанлуу кутисы сöветскöй финансјас развијтан да јонмöдан јукöдны успехјас.

Möd пjати-летка војасо сöмын государственöй da mestnöй бјуджетјас пырвöli setöma 350 мильярд гыргöшайт промышленност, вízmu овмöс, культура да ужалыс јöзлис матерiаlнöй благосостојаније кыпöдöm вылö, а сiз-жö страналыс оборонспособность јонмödöm вылö.

Сöмын народнöй овмöс финансirујtм вылö мöd пjати-леткаын волi вízöma 183 мильярд шайт, а социално-культурнöй меропријатијејас финансirујtм вылö 73,3 мильярд шайт.

Ташöм ногöн бјуджетнöй рöскодјаслön 70 прöчентыс унжыкыс усö народнöй овмöс да культура финансџија леңсö куза занимајt тöм.

1936 воын бјуджет олöмö пöртöм-löн итогјас

сöдöмкod да стахановскöй движеније паскöдöмкod јитöдын трудовöj ентузиазм кыптом результатын народ-

но-хозајственöй план ње-сöмын волi тыртöма, но i тыртöма содтödöh.

Народно-хозајственöй план успешö тыртöм азгic петкöдчöмсö государственöй бјуджет олöмö пöртöм.

CCP Сојузлыс государственöй бјуджет 1936 воын волi тыртöма doxodјас куза 83 мильярд 760 мильюон шайт вылö да рöскодјас куза 81 мильярд 827 мильюон шайт вылö. 1936 воын рöскодјас doxodјасыс ветвьтöрик 1 мильярд 933 мильюон шайт вылö.

Ушщерб вылö вízödtöг, кодöc вöчома финансöвöj сistемалы народлön врагјасон, мијан 1937 воын волi Сöветскöй Сојузса финансöвöj вынлön тöдчымöија содöm.

1937 воса отчот куза государственöй бјуджет волi тыртöма doxodјас куза 96,6 мильярд шайт вылö, a röskodјас куза 93,9 мильярд шайт вылö, doxodјасы röskodјас 2,7 мильярд шайт вылö ветвьтöрик.

Но колö шуны, мыj doxodјасон röskodјас ветвьтöрик вылö вízödtöг, doxodјасы план ез вöв тыртöма оборотјасыс налог куза, прöбылјасыс отчисленијејас куза, государственöй зајомјас да насељенїе-сан налогјас куза. Вистав-еö таjö, бтар боксан, народнöй овмöс торја јукöнja-сöн ассыныс производственöй планјас тыртöмöн, a mödarсаn, финансöвöj аппара-тjeb ужöн da сijö време-дијельство-он, kodi волi финансöвöj сistемалы. Финансöвöj органјасын руководи-шашшöj постјас вылö су-гöмöн, народлön врагјас капитализм реставријtтан зиллисны целјасын став средствојаснас орöдны мијан государстволыс финансöвöj вынjörcö, деозоргани-зуты финансöвöj овмöс, растроитын бјуджетиöj дис-

циplina да государственöй средствојас использујtом бöрса контрол.

Сöветскöй разведкалön органјас, Николај Иванович Ежов вескöдлöм улын, вöчисны пасвартана удар народлön врагјаслы да најо контроллреволюционöй замысласлы. (Ставjин чеччöны. Городомјас: "Николај Иванович Ежовлы—ура!". Бурнöй аплодијментјас). Но троцкistко-бухаринскöй бандыс жугöдöм оз лөгебöм троцкistко-бухаринскöй последышаслыс да фашizmлön мукöд агентјаслыс коммунистическöй общество вогö стројтан дёллы вредитны став бостылöмјас зикöз бирöдöм. Сталин юрт мијанöс велödö, мыj "кытчö эм капиталистическöй кышалом, лоасны мијанын вредитељяс, шпionјас, диверсантјас да мортвысјас, кодјас мödödсöны мијан тылјасö иностраниöй государство-яссас агентјасон". Таjö лоö, мыj i фiнансöвöj сistемалы колö быдлун нүöдны уж öнöр-на ердöдöм врагјаслыс коласјас бертлöм куза да вредитељстволыс став последствијејас зикöз бирöдöм куза.

Сöветскöй Сојузлыс 1938 во вылö—којмöд пjати-леткалык первој во вылö государственöй бјуджет обес-печивајtоб Сöветскöй Сојузын социалistischескöй стројтельство вогö разиваттöм да јонмödöm. Сijöc стројtмла народнöй овмöс развијтан государственöй планкöд лöсалöмyn. 1938 во вылö план серти капиталистическöй ужасылыс објом прíмítöма 38,3 мильярд шайт дон. 1937 воын фактческöja олöмö пöртöмкöд öткодалом серти капиталистическöй вложенијејас содöны 30 прöчент вылö дорыс унжык.

Gökyd промышленностö да машиностројеније је вложенијејас таjö воын содöны öтöн-жынjöн дорыс унжык вылö. 1938 во вылö план серти валöвöj прöдукција сојузнöй да ресpublikansköй промышленностыс урчitöма 87,5 мильярд шайт дон (1926—27 војасса вежсывтöм донјасын). 1937 восакöд öткодалом серти сijö codö 21 прöчент вылö.

Промышленност прöдукцијалон быдмöм мунö уж прöдукцијалон тöдчымöија быдмöм подув вылын, kodi 1937 восакöд öткодалом серти codö сöккыд промышленностын 14,4 прöчент вылö, кокниын—11 прöчент вылö, пiшше-вöйни—11 прöчент вылö.

Промышленност да вízmu овмöс прöдукцијалон содöм сetö позанлуу содтыны тöвар бергöдchom 125 мильярд шайтсан 1937 воын 145 мильярд шайтö 1938 воын, мödnog-kö 15,5 мильярд шайт содтöм. Но ве-

лиард шайт вылö.

Промышленнöй да вízmu овмöс производстволын быдмöм, тöвар бергöдchom содöм, паскыда потреблајтан тöварјас вылö донјас чинтöм обес-печивајtобы Сöветскöй Сојузса народнöй массајаслыс благосостојаније вогö да тöдчымöнja бурмöдöм. Та jылыс висталö рабочијас да служашшöjjas ужdon фонdlöm содöм, kodi 1938 воын кыпöt 94 мильярд шайтö 1937 воын 82 мильярд пыдди.

1938 вогö народно-хозајственöй показателјас лöсöдасны бур условијејас бјуджетөн юна быдмöмлы. CCP Сојузса јефинöй государственöй бјуджет (сојузнöй, республикansköй да местнöй) doxodјас куза iндöма 125 мильярд 184 мильюон шайт мында, röskodјас куза 123 мильярд 684 мильюон шайт мында. doxodјас röskodјас ветвьтöрик тöдчымöнja должен составити 1,5 мильярд шайт.

Doxodјас röskodјас юна ветвьтран факт зев показателјији. Секи, кор капиталистическöй странајаса бјуджетјас уна во чöж сетöны гырыс дефицитјас, социалizm страналöн бјуджет воын-во тиртödoxodјас тöдчымöнja ветвьтöрик.

Möd пöлöс серпас мi аззам капиталистическöй странајасын.

Капиталистическöй, торjöн фашistскöй государство-яса вöвлытöма кыпöдöны ассыныs röskodјас вылö мirovöj војна дастöм вылö да Китайын да Испанијаын нүöдсан-жын војнајас да интервенцијајас финансirујtöм вылö. Таjö војнајасыс кыпöдöны зев гырыс röskodјас да вajödöны medca ыжыд напраженїејes капиталистическöй государство-яссас финансјас, kodi петкödchö государственöй ужжöјас, најö бјуджетјаслон хрони-ческöй дефицит юна содöмын да сытöг-жын içöt социално-культурнöй röskodјас юна чинтöмын.

Англиjskö пресса данијијас серти, Германiјаын röskodјаслон обшиjö суммалыс 1937—38 воын—23,0 мильярд маркаыс—војенији röskodјас составити 15,5 мильярд марка, либö 67,3 прöчент став röskodјас пыыс.

1938—39 бјуджетнöй воын вооруженїејас вылö röskodјас Германiјаын воаңы 18 мильярд маркаиž. Војенији röskodјас составити 15,5 мильярд марка, либö 67,3 прöчент став röskodјас пыыс. (Вогö вízöd 3-öd листбок.)

* Сетö чинтöм сенограмма.

1938 во вылö Сöветскöј Социалistischескöј Республикајас Союзса јединой государственой бýджет јылыс

Финансјас куза ССР Союзса Народной комиссар А. Г. ЗВЕРЕВ юртлон доклад

нöй бýджетлыс луныс-лун содыс дефицитяс, оз вермы сувтöдны государственой долгосрочиö да краткосрочиö ужöзлыс содом, коди, англиjsкö пресса даннöйяс серти, фашизмöн ыжыдалан кадö codic 9,3 мильярд маркасан 1933 воын 38 мильярд маркаö 1938 во заводитчиг кежлö. Кык мукöд фашистскö агрессорjaslön—Италijалон да Японijалон финансјас испытатоны из iчтjык напражениje германiјаса финансјас дорыг.

Официалноj италijanskö давнöйяс серти, фашистскö правитељство борja 4 вонас вiсiс Абиссiniјаин да Испанијаин војеннöй авантураса вылö ставсö 39 мильярд лира. Војеннöй рöскодјас вевтöдом вылö вöлi леңдма ыкымын прiнудитељноj зајом. Прiнудитељноj характера тајö да мукöд кредитнöй операцјајас резултатын Италijалон государственой ужöз воđачö öni 200 мильярд лираö 89 мильярд лира пыдди 1930 воын.

Японскö империалismöн војеннöй арантурајас сiç-жöjurkölмöдан öđöн матыстöны государственой финансјас развал да Японijа-

ын деңежиöй обращенiе-лис дефорганiзација.

Японскö империалismöн Китаин захватыческö војна требуетö гырыс војеной рöскодјас. Та јылыс висталö сiçö факт, мыж војеной ассигнованiејас Японijалон обыкновеной да содтöд бýджетяс куза 1938-39 воын составитасы 6,1 мильярд иен либо 79 процент став бýджетной рöскодјасыс. Просвещенiе вылö рöскодјас колöны ык нöном абу мында—144 мильярд иен либо 1,8 процент став рöскодјасыс.

Японijалон пышкёсса государственой ужöз öni 13 мильярд иенö 1931 воын 4,5 мильярд иен пыдди, мөног-кö, 7 воон сiçö codic поштë кыкпöв.

Капиталистическö страна-јасса бýджетясыс торжаломён, кодјас кызын средствојасö вiçöны ыпроизводственой могјас вылö, Сöветскö Союзлön 1938 во кежлö бýджет, кыzi i војца војасö, средствојасыс кызын јукöнсö вiçö народнöй овмös, культура да ужалыс јöзлис материаљöй уровен воцö кыпöдом финансјасыс развал да Японijа-

лом вöсна населенiелыс налогјас да сборјас чукортом куза план una областјасын 1938 воа перво воји.

Жынын тыртсö ыедовлетьворитељно. Та јылыс висталö сешöм факт, мыж 1938 во ѡуль 1-öd лун кежлö сельхозналог куза ыедоимкалён коласыс 68,9 мильярд шајт. Гиктас култсбор чукортсö сiç-жöыедовлетьворитељно. Тавоса ѡуль 1-öd лун кежлö култсбор куза ыедоимка составлајтö 142,1 мильярд шајт. Тајö висталö сельскöй населенiелыс налогјас чукортом куза финансовoj органјасын ые тырвијö бураужалом јылыс да нöшта вредитељствоъ последствијејасö слаба бырдöм јылыс.

Законöн установитом налогјас асказын мынтом ем государство воын обязательствојас пiыс öткiк. Со мыж вöсна финансовoj органјас, кодјас беспечнö относитчны öткаолысјасон насан воан налогјас мынтытом актјас дiнö, леңдны противозаконой практика. Öткаолысјаслон, кыzi i мукöд мынтысјаслон, ем став пошанлунас государство-кöд срокын да тырвијö расчiтајтчом вылö.

Финансовoj органјас долженс шедöдны öткаолысјаслон да сiкtsa налогјас да сборјас мынтыс мукöд категоријајасон платожјас тырвијö мынтом.

Борja војасö стахановскö дiвженiе, колхознöй стројлön победа да мiјан странаса народнöй массајаслон материаљöй благосостојањиे öдjö кыпöмкöд јитöдьи, ужалыс јöзаслон сбереженiејасыс быдмисны торјон юна. Народнöй овмös пыр воцö быдмом поштë вылö воыс-воö содоны населенiелон сом чöжан кассајас вкладјас да codö государственой зајомјас вылö гiжсöм.

Мiјан странаин государственой зајомјас важсанын бостöны тöдчана места финансовoj сiстемаин.

Сöветјас странаса зајомјас—зыбылыс народнöй зајомјас. Најö пöлзүйтчоны ужалыс јöз пöвсын ыжыд популяростон да пöс поддержкаин. Сöветскö зајомјас кутысјаслон лыдис содо воыс-воö, коди воис-кñин öнiја кад кежлö 50 мильярд мортöр.

Сöмын сталинскö кык пjатилеткајас мiјан странаса ужалыс јöз сетисни государстволы зајомјас куза 25 мильярд шајт гöгрö.

Сöветскö зајомјас вајоны ужалысјаслы ыжыд доxod. Сöмын перво pjatiljetka војасö налогјас да чукортны населенiелыс налогосö советскö законјас чорыда соблюдайтöмён да мiјан партиялыс да советскö властлыс финансовoj полiтicasö стöча олomö нуöдмён.

СССР-са зајомјас куза платожјас нүдсöны из на-

населенiесан налогјас шщöт вестö, а социалistischескö предпрјатијејас да организацијас накоплењијас шщöт вестö, кодјас быдмомлы отсалоны государственой зајомјасыс.

СССР-са Верховnöj Сöвет мödöd Geggijалы вынгöдом вылö 1938 воа государственой бýджет представитом проектын насељенiе пöвсын реалizујтöм государственой зајомјасыс doxod урчitöma 5.670 мильярд шајт, на пышкыс населенiе пöвсын гiжсäлöм пöрадокöн разöдöм зајомјасыс 5.370 мильярд шајт да 1938 воа государственой пышкёсса выгрышиjö зајом куза 300 мильярд шајт. Сыыс кынгäi, јединой госбýджетö пырома доходјас, кодјас бостöны кооперативnöj, страховoj да сберегателnöj организацијас наöн бостöм зајомјасыс 2.060 мильярд шајт. Тащом ногён зајомјас куза индöма бостны ставсö 7.730 мильярд шајт.

1938 воа ѡуль 1-öd лунд мордом Којмöd Pjatiljetka

зајом (первоj вога выпуск) вöлi встретитöма мiјан странаса ужалыс јöзöн вöвлытöм ыпыдлунöн. Зајом вiт мильярд шајт дон леңgöн правитељствоъ решенiе јöзöдом бýрын 10 лун мыстi гiжсöмис воiс 5.350 мильярд шајтö, а талун кежлö поштë 5,9 мильярд шајтö, си повсыс сiкт куза 897 мильярд шајт.

Сталинскö кык пjатилеткајас војасö сом чöжан кассајасын населенiелон вкладјасыс codic кызпöв дорыг унжык, да сомын борja вiт вонас вкладјаслон суммасы codic поштë вiтпöв да öni кежлö кајис 5,7 мильярд шајтес выложык.

Сом чöжан кассајасö 1938 во вöлi вкладјас кыкан план лöсöдöма 1.300 мильярд шајт, 1937 воын вкладјаслон фактическö codom 976 мильярд шајт пышкёсса. Вкладјас кыккöм куза тавоса первоj воји план олomö пöртöм мунö успешнö.

1938 воа бýджет куза рöскодјас

Сојузнöj да республиканскö бýджетјас куза рöскодјаслыс обшишöj објомсö 1938 во вылö установитом 115.301 мильярд шајт, 1937 воын 93.921 мильярд шајт пыдди, мөног-кö 1937 во серти рöскодјас codic 21.380 мильярд шајт вылö, либо 22,8 процент вылö. Бýджет куза средствојас вiçöм урчitöma 1938 во вылö прiмитом народнöй овмös разvivaјtan планы. Бýджетnöj средствојас всекöдсöны обществениjö озырлун содтöм вылö, ужалыс јöзлис материаљöй да

культурнöj уровенсö кызпöдöм вылö, СССР-лыс независимостö да сиыс обороносспособностö јонмöдöм вылö.

СССР-са сојузнöj бýджет да республиканскö бýджетјас куза 1938 во вылö народнöй овмös финансirutöm вылö рöскодјасыс составлајtöны 47.220 мильярд шајт, либо став рöскодјас дiнö 40,9 процент.

Асланыс направлењие серти најö јуксбны ташом ногён:

(мильярд шајтасон)

	1937 во	1938 во	1938 воа серти codom
	мильярд	прочен-	шајтасон
Промышленность . . .	15.300	19.821	4.521 29,5
Вiçmu овмös	8.833	10.997	2.164 24,5
Транспорт да сваја .	7.355	6.763	—592 —8,0
Государственой вузасом да заготовитељнöj организацијајас	2.758	2.805	53 1,9
Овмöслöн мукöд отрасљјас	5.093	6.826	1.733 34,1
Narodnöj овмös куза ставыс	39.333	47.212	7.879 20,0

Овмösс финансirutöm основнöj места бостö капиталнöj строитељство да народнöj овмösса отрасљјасыс обортнöj средствојас содтöм.

Мiјан странаин капиталнöj строитељство да објомыс codö воыс-во зев юна. 1938 во вылö народнöj овмös куза капиталнöj ужасыс објомсö индöма 38,3 мильярд шајт дон, коди колдом вога серти лоö 30

прочен- вылö унжык. Строитељство дон чintöм арталомён, финансированијес составитас 35,8 мильярд шајт.

Государственой бýджет куза капиталнöj затратијас долженс составиты 24,88 мильярд шајт либо капиталловложенiјејас став программаыс 69,6 процент.

(Вога вiçöд локтан №-рыс).

1938 воа бýджетлön doxodјас

Бýджетлön doxodnöj јукöн обшишöj објомын ыжыд тöдчанлун кутöны обороты налог да прiбыльјасыс отчисленијејас. Обороты налог сумма 1938 воын урчitöma 83,3 мильярд шајт, 1937 воа 75,9 мильярд шајт пыдди. Обороты налог пыр 1938 воын вог бýджет став doxodnöj јукöнлön 71,4 процента да 8,1 процент вог прiбыльјасыс отчисленијејас пыр. СССР-са бýджетö прiбыльјасыс отчисленијејас составлајtöны 9,6 мильярд шајт 1937 воын 6,5 мильярд шајт пыдди либо 46,7 процент вылö унжык.

1938 воын оборота налогјасыс да прiбыльјас отчисленијејас doxodlön промышленностö, тöвар бергöдчомлön производственой программа codomён да сојузнöj, республиканскö да местнöj подчиенiјејаса гоударственой предпрјатијејас прiбыльјаслон објом codomён.

Acdon чintöм помыс накоплењијејас сöмын промышленной квајт наркоматјас куза артавсö 2,6 мильярд шајт. Тајö лыдпасыс висталö 1938 воа накоплењијејас куза план олomö пöртöмын acdon чintöм вöсна тыш зев ыжыд тöдчанлун јылыс. Acdon чintöм куза заданiјесö промышленностöн öföi процента вылö тырттöм лоö народнöj овмösлис накоплењијејассо мильярд шајт вылö вогтöм.

Оборота налогјасыс да

прiбыльјасыс отчисленијејас куза государственой doxodјасыс план олomö пöртöм народно-хозајственой планјас олomö пöртöмкöд зев топыд јитöдьи.

1938 воа первоj вожынса iтогјас подув вылöн колö виставы, мыж Наркомлегпром, Наркомторг да Центросојуз ез тыртни ассыныс планјассö да сыйн ез сетни государственой бýджетö обортса налогјасыс тöдчана суммајас.

Финансовoj органјас обязанöс нүöдны быдлунја контрол обороты налогјас да прiбыльјасыс отчисленијејас мынтом бöрса, на вылö става возвеџије мерајас прiменајtöмён, коди оз государственойa относитчы тајö кывкутана фелö дiнас.

Населенiесан налоговoj поступленијејаслон обшишöj суммасыс Сојузнöj да республиканскö бýджетјасын 1938 воын лыдфыссö 3,1 мильярд шајт, а местнöj бýджетјаслон öтвилыс сiçö составлајtö 5.010 мильярд шајт.

Финансовoj органјас уж тајö участоклы колö сетни тöдчымён унжык вiçma iñi, си вöсна, мыж налогјас iñmöны ужалыс јöз iñteresjасо. Финансовoj работнiкјас долженс iñcislajtны да чукортны населенiелыс налогсö советскö законјас чорыда соблюдайтöмён да мiјан партиялыс да советскö властлыс финансовoj полiтicasö стöча олomö нуöдмён.

Finnorganjас слаба ужа-

Партійнөј олөм

Портны олөм XV Областнөј партконференцијалыс шүомсө

Август 26-өд лунө Іева рајком бердса партійнөј органдызация комсомолецjas көд бутвя собраніе вылын обсуждајтис XV Областнөј партконференцијалыс ітогјас.

Собраніе вылын быд сорнітыс ошкіс Областнөј партконференцијалыс шүомсө да індісны, мыж тајо шүомыс ем боевөй программа став парторганізаціјалыс, став коммунистіаслы.

Собраніе вылын сорнітыс коммунистіас да комсомолецjas юса да спрavedливія крітікуйтісны рајком бердса парторганізаціјалыс комітет да парткомса секретар Голованов юрт ужыс тырмытомурајассо да сетісны індідас најо исправітом кузә.

Партійнөј організаціја пышкын өнөң омөла вәлікотыртма партійалыс історія велодом. Отка коммунистіас оз волывлыны кружокласында выл, омөла мунд кружок кежлө лөсідчом, а парткомса секретар Голованов юрт олө лаңтамон, нальс оз требујт.

Выступајтыс юсінде, мыж партійнөј організаціја да партком зік тырмытомурајассо өнөң ужаліс А.

Мыж юлыс вундомаёс МТС-са парторганізаціјан?

Мохчес МТС бердса первінөј парторганізаціјан ставыс 8 морт, сы пышкын ВКП(б) шленді 4 кандідат. ВКП(б) шлендіас са кандідатіас савыс шымыртма партійнөј просвещеніе, најо ставыс велодчоны кружокласын да школајасын. Велодчомын шымыртма і сочувствујушшійлас са күк морт.

Но партійнөј велодчомын ем тырмытомурајас. Парторгас (П. Ф. Терентьев да Мамонтов юртас) оз проперајты коммунистіаслыс велодчомс.

Партійнөј організаціјаң үжыд агітационно-массовій уж нүдіді колхозніклас пышкын, торжон-нін Кіров німа колхозын. Агітационно-массовій ужлыс главнөј јослунсек вeskodома международнөй обзор разаснајтім выл. Коммунист М. Н. Вокујев агітацијан шымыртма 19 мортос. Сій-жо нүдідіма собраніејас Кіров німа колхозын да рајболыцаса ужалысјаскөд. Агітатор Г. С. Е. Сметанін індівідуалнөй агітацијан шымыртма 30 мортос. Но вел-жо коло пасыны, мыж парторг агітаторас ужон вeskodлі жеба. Та юлыс вістало сеңдім факт, кор парторг Мамонтов юрт д. В. Артєев юртос лыфдабур агітаторон, а збыльвалиас сій-бөрja kad ассыс агітационнөй ужсо лічдома. Избірателнөй кампаніе

помасом бөрьи бөрьысын пышкын абу-на вәвлома.

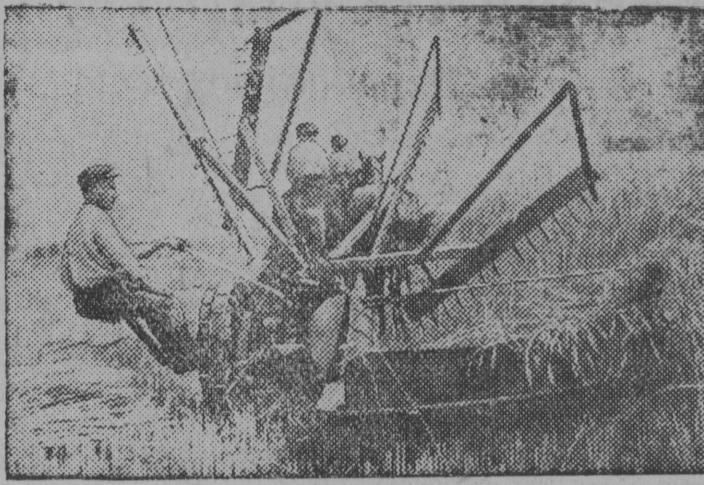
Парторганізаціја үжын слаб места сіз-жо організаціјасы бидтім кузә зік тырмытма ужалом. 1938 во чжон најо прімітімада ВКП(б) шленді сомын оті мортос да кандідаті оті мортос. Тајо сек, кор партійалысраджас содтім выл МТС-ын резервас зев үжыд, сені 9 комсомолец, 2 сочувствујущій да уна үнпартійнөј большевіклас, кодіас асныссек петкодлісінін фелю вылын збыльыс преданнөйон большевістскөј партіялы.

Парторг Мамонтов юрт весір оз төд күмын комсомолец „Севернаја коммуна“ колхоз бердса первінөј комсомолскөј організаціјан. Тајо фактыс вістало унатор юлыс, і медвөз сы юлыс, мыж парторг аслас боевөй отсасысјасонда резервон оз вeskodлы. Парторг-кө сеңіс комсомолскөј організаціја үжлы колана віманіе, секі есекі ез дүргі комсомолецјаслін велодчомыс. Оң-жо комсомолецјас төлісисең дыржык-күн оз велодчыны.

Возд выл МТС-са партійнөј організаціјалы коло үжыджаң віманіе сетін комсомолскөј організаціја юнмодомлы да ассыс раджас содтім кузә үжлы.

Політ Іегор

Вінніцкөј областса Ворошилов үіма колхозын әрнөвөйлас ідралом

ШИМОК ВЫЛЫН: Колхозса стахановец Б. Хіміч вунді. Сій бидлун 4 га норма дырі 6 га.

Колхозиј мұјас вылын

Примернөј ужалыс

Мохча сіктсөветувса Кіров үіма колхозса колхозніца Віта ғазаева Једокія Пантелеевна (90 арс) аслас образцові ужбы петкодлі мұјасывса ужалысјасы прімер.

Сій бид вони-на ужаліс

М. Терентьев.

Мыјла комбајнлөн производительности ічёт?

Мохчес МТС-ын таво вәлі вайдома комбајн, коді пріспособітім мілан во-выв мұјас выл. Но талун-я лунө комбајн ужаліс вывіті омөла. Со салын үжыс: август 23 да 24-өд луңас 6,16 га, август 25-өд лун-4,76 га, август 26-28-29-өд луңас 2-3 гаён сек, кор лунса нормас 6-7 га.

Ічёт уж өдлөн пімкыссын, мыж комбајнды пашти жын ужалан кадең суладо ремонту. А тајо завісіті оті-кө сыыс, мыж Кіров үіма колхозлөн мұјасы комбајн улә абу дастомада, мыж вәсна мұјасыс мылжас, комбајн мунігас зорка кылд, катлас, а мөдкі комбајнды ремонт нүдома омөла.

Коло үшін пасыншын сій, мыж комбајнер Іелфімов да „Бригадир“ Рочева уж выл волывлоды сормо-

Je. In.

Кыскыны уголовнөј кывкутөмө нын вылын іздеватчысас

1938 вәса апрель төлісінан кылдчан ужасын вылын сең-үжас Гам сіктсөветувса „Севернаја коммуна“ колхозын колхозніца Ульяна Іегмен. Рочева. Но Рочева юртлы кылдчан ужасын көбіма еновтны зік сүннә, мыж ужавны вошімдасын сүннә вылын мунома вәк іздевателство, а отсогыс некодсан абу вәләмә.

Сіз, Адр. Петр. Каев (Бакурса „Комсомолец“ колхозын) Рочевалон вәвлом верес сістематіческі іздеватчома да нөйтлівлөм ізін. Конст. Філіпп. Артєев („Бригадир“ колхоз) течома салыс бидсама нецензурнөй үніяс. И весір кылдчан ужываса бригадир Je. St. Філіппов сістематическі іздеватчома Рочев-

ва юрт вылын.

Фелдес волывлоды сең-үжасын, мыж тајо күім расхланыкыс вој шорын Рочевалыс багырсек сущасны керід да сій-шілд тоыштасны ваб, багырыс борса.

Абу отчыдыс Рочева юрт шыаслода та кузә молбожса десятник Габов дінө да рајкомса инструктор К. М. Рочев дінө, но насан үнекүшім өтсөг абу-жо вәләмә.

И таң Рочева юрт вылын, том үнеграмотнөй нын вылын продолжатчома преступнөй іздевателство.

Таң, кодіас допустітісін іздевателство честнөй том колхозніца вылын, долженес сүтні народнөй суд вәзын.

M. Артєев.

Японіјаын быдмө ужтомуалом

Токіо, август 21 лун. Японіјаса посн да шор про мышленностын крісі, коді тункодіс уна предпріятіејас, юна содтіс ужтомуаломысасы арміјас. Ужтомуалом юна быдмө странаын қыпдө бескојство. Откымын японскөј газетас тајо вопрослы сій-шілд пасында стағајас.

„Джапан Таймс“ газета передовій стағајас гіжі, мыж уна төварјас производствада пірмітім оғанычітім юлыс закон правителствои вынсөдом вәсна, ужтомуалом күтіс быдмны нөшта өдіжкіл. Торя юна ужтомуаломысаслой лыдис содо сешом гырыс промышленнөй централын, қызі Токіоын, Іокогамаын, Кіотоын, Нагоянын, Осакаын, Кобемын, Фукуокын. Официальном данийас серті, — гіжі газета, — рабочий ассылой лыдис, кодіас воштісін ассындык уж „страналын всеобщій мобілізация“ юлыс закон вәсна, составлайті 800 сурс морт. Таңы қынці 500 сурс морт безработнөй лыдис, служашшілжасын пісінде 500 сурс морт безработнөй лыдис, Ташом ногон, ужтомуаломысаслой лыдис содо сешом гырыс промышленнөй централын, қызі Токіоын, Іокогамаын, Кіотоын, Нагоянын, Осакаын, Кобемын, Фукуокын. Официальном данийас серті, — гіжі газета, — рабочий ассылой лыдис, кодіас воштісін ассындык уж „страналын всеобщій мобілізация“ юлыс закон вәсна, составлайті 800 сурс морт. Таңы қынці 500 сурс морт безработнөй лыдис, служашшілжасын пісінде 500 сурс морт безработнөй лыдис, Ташом ногон, ужтомуаломысаслой лыдис содо сешом гырыс промышленнөй централын, қызі Токіоын, Іокогамаын, Кіотоын, Нагоянын, Осакаын, Кобемын, Фукуокын. Официальном данийас серті, — гіжі газета, — рабочий ассылой лыдис, кодіас воштісін ассындык уж „страналын всеобщій мобілізация“ юлыс закон вәсна, составлайті 800 сурс морт. Таңы қынці 500 сурс морт безработнөй лыдис, служашшілжасын пісінде 500 сурс морт безработнөй лыдис, Ташом ногон, ужтомуаломысаслой лыдис содо сешом гырыс промышленнөй централын, қызі Токіоын, Іокогамаын, Кіотоын, Нагоянын, Осакаын, Кобемын, Фукуокын. Официальном данийас серті, — гіжі газета, — рабочий ассылой лыдис, кодіас воштісін ассындык уж „страналын всеобщій мобілізация“ юлыс закон вәсна, составлайті 800 сурс морт. Таңы қынці 500 сурс морт безработнөй лыдис, служашшілжасын пісінде 500 сурс морт безработнөй лыдис, Ташом ногон, ужтомуаломысаслой лыдис содо сешом гырыс промышленнөй централын, қызі Токіоын, Іокогамаын, Кіотоын, Нагоянын, Осакаын, Кобемын, Фукуокын. Официальном данийас серті, — гіжі газета, — рабочий ассылой лыдис, кодіас воштісін ассындык уж „страналын всеобщій мобілізация“ юлыс закон вәсна, составлайті 800 сурс морт. Таңы қынці 500 сурс морт безработнөй лыдис, служашшілжасын пісінде 500 сурс морт безработнөй лыдис, Ташом ногон, ужтомуаломысаслой лыдис содо сешом гырыс промышленнөй централын, қызі Токіоын, Іокогамаын, Кіотоын, Нагоянын, Осакаын, Кобемын, Фукуокын. Официальном данийас серті, — гіжі газета, — рабочий ассылой лыдис, кодіас воштісін ассындык уж „страналын всеобщій мобілізация“ юлыс закон вәсна, составлайті 800 сурс морт. Таңы қынці 500 сурс морт безработнөй лыдис, служашшілжасын пісінде 500 сурс морт безработнөй лыдис, Ташом ногон, ужтомуаломысаслой лыдис содо сешом гырыс промышленнөй централын, қызі Токіоын, Іокогамаын, Кіотоын, Нагоянын, Осакаын, Кобемын, Фукуокын. Официальном данийас серті, — гіжі газета, — рабочий ассылой лыдис, кодіас воштісін ассындык уж „страналын всеобщій мобілізация“ юлыс закон вәсна, составлайті 800 сурс морт. Таңы қынці 500 сурс морт безработнөй лыдис, служашшілжасын пісінде 500 сурс морт безработнөй лыдис, Ташом ногон, ужтомуаломысаслой лыдис содо сешом гырыс промышленнөй централын, қызі Токіоын, Іокогамаын, Кіотоын, Нагоянын, Осакаын, Кобемын, Фукуокын. Официальном данийас серті, — гіжі газета, — рабочий ассылой лыдис, кодіас воштісін ассындык уж „страналын всеобщій мобілізация“ юлыс закон вәсна, составлайті 800 сурс морт. Таңы қынці 500 сурс морт безработнөй лыдис, служашшілжасын пісінде 500 сурс морт безработнөй лыдис, Ташом ногон, ужтомуаломысаслой лыдис содо сешом гырыс промышленнөй централын, қызі Токіоын, Іокогамаын, Кіотоын, Нагоянын, Осакаын, Кобемын, Фукуокын. Официальном данийас серті, — гіжі газета, — рабочий ассылой лыдис, кодіас воштісін ассындык уж „страналын всеобщій мобілізация“ юлыс закон вәсна, составлайті 800 сурс морт. Таңы қынці 500 сурс морт безработнөй лыдис, служашшілжасын пісінде 500 сурс морт безработнөй лыдис, Ташом ногон, ужтомуаломысаслой лыдис содо сешом гырыс промышленнөй централын, қызі Токіоын, Іокогамаын, Кіотоын, Нагоянын, Осакаын, Кобемын, Фукуокын. Официальном данийас серті, — гіжі газета, — рабочий ассылой лыдис, кодіас воштісін ассындык уж „страналын всеобщій мобілізация“ юлыс закон вәсна, составлайті 800 сурс морт. Таңы қынці 500 сурс морт безработнөй лыдис, служашшілжасын пісінде 500 сурс морт безработнөй лыдис, Ташом ногон, ужтомуаломысаслой лыдис содо сешом гырыс промышленнөй централын, қызі Токіоын, Іокогамаын, Кіотоын, Нагоянын, Осакаын, Кобемын, Фукуокын. Официальном данийас серті, — гіжі газета, — рабочий ассылой лыдис, кодіас воштісін ассындык уж „страналын всеобщій мобілізация“ юлыс закон вәсна, составлайті 800 сурс морт. Таңы қынці 500 сурс морт безработнөй лыдис, служашшілжасын пісінде 500 сурс морт безработнөй лыдис, Ташом ногон, ужтомуаломысаслой лыдис содо сешом гырыс промышленнөй централын, қызі Токіоын, Іокогамаын, Кіотоын, Нагоянын, Осакаын, Кобемын, Фукуокын. Официальном данийас серті, — гіжі газета, — рабочий ассылой лыдис, кодіас воштісін ассындык уж „страналын всеобщій моб